

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za izo-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane Din 1.— Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.— V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 98.

Sreda, 9. decembra 1931.

Leto VI.

Praktična borba proti krizi.

Ameriški trgovec Edvard A. Filene nam pripoveduje v članku, da, ko so pred nekaj stoletji obiskavale človeštvo strašne kuge, kakor rumena mrzlica, koze, kolera in kuga, tedaj je bilo mnogo dobrih in častiljivih ljudi, ki so trdili, da so take bolezni zakrivilo čarovnice. Ljudje so menili, da morajo čarovnice za to kaznovati in so večkrat te »sovražnice človeštva« sežgali ali kamenjali. Kužne bolezni pa kljub temu niso prenehale. Rumena mrzlica in koze, kolera in kuga so ponehvale šele, ko je človeštvo pričelo preganjati bolezni same namesto čarovnic. Pravitako je z mednarodno nezaposlenostjo, s tisto najmodernejšo boleznijo našega svetovnega gospodarstva, za katero naj bi bili odgovorni najrazličnejši čarovniki in čarovnice. Zakaj pa gre gospodarstvo tako slabo? Menda vendar le zato, ker gospodarstvo ne more spraviti med ljudi toliko blaga kolikor bi rado? Odgovor je prav tako lahek kakor na prvo vprašanje: ker občinstvo ne kupuje dovolj blaga. Ali, zakaj pa ljudje ne kupujejo dovolj? Jasno je, ker ne morejo kupovati. Zakaj ne morejo ljudje kupiti onega, kar bi radi? Odgovor je zopet tako preprost: ker jim manjka kupnih sredstev, kupne sile.

Kupno silo ima tisti, ki ima denar ali pa kredit. Odkod sta denar in kredit? Gotovo ne padata z nebes, ne rastejo po drevju ne po grmovju. Pri največji večini ljudi, v kolikor niso rojeni milijonarji, dotekata denar in kredit iz dela, iz plač in mezd, torej iz zaposlitve. Sedaj smo pa, kakor se nam zdi, v nevarnem krogu. Ugotovili smo, da izhaja nezaposlenost od premajhne porabe blaga, premajhna poraba blaga iz premajhne kupne sile in nezadostna kupna sila zopet iz premale zaposlenosti. Nezaposlenost izhaja končno iz nezaposlenosti. Prav čudna teorija. Toda, če o stvari razmišljamo, smo kimalu izven zagate.

Posed denarja in blagostanja ne pomenita eno in isto. Denar je le simbol blagostanja. Glavna naloga denarja je, da služi kot sredstvo za izmenjavo blaga. In blagostanje obsega vse ono, kar ljudje žele, da naj jim industrija in trgovina nudi. Prav malo je stvari, ki bi jih narava sama nudila človeku v prid. Moderna pot delitve blagostanja nudi le človeško delo. Ta delitev blagostanja je celo najfineje organizirana. Če ni kupna sila prav razdeljena, nam boj za razdelitev blaga prav nič ne koristi. Zakaj v tem primeru se sicer gladko tekoča mašinerija ustavlja in je nevarnost, da se popolnoma ustavi.

Ustvarjanje in pravilna razdelitev kupne sile je prav tako važna kakor produkcija in delitev blaga sama. Samo dve poti sta, po katerih je mogoče kupno silo ustvarjati in deliti. Prva, da so cene blagu nizke, kolikor le mogoče. Ne zaradi konkurence — čeprav je konkurenca v gospodarskem življenju važen faktor — marveč zaradi tega, da ljudje rajši kupujejo blago. Druga pot je zvišanje plač in mezd toliko, kolikor more prenašati podjetje oziroma gospodarstvo. Tako mezdnopolitiko bi morali voditi modri podjetniki v svojem lastnem interesu.

V zadnjem času se je pogostoma trdilo, da je nezaposlenosti kriva racionalizirana množinska produkcija. Rešitev problema pa nemore biti v

Odkrita beseda k borbi na Jesenicah.

Kovinarski delavci — igračka kapitalizma.

Kranjska industrijska družba namerava odpovedati kovinarskemu delavstvu na Jesenicah službo ter obrat eventualno popolnoma ustaviti. Na predbožični večer naj bi delavstvo ostalo brez kruha. Kolektivna pogodba je bila nedavno sklenjena, danes pa ne drži več, ker hoče podjetje znižati delavske plače do 30 odstotkov. Imamo torej nov spor med delavstvom in med narodnim kapitalom, ki je povsem sličen borbi s Trboveljsko premogokopno družbo. Tu imajo v upravnem odboru vidni slovenski prvaki večino, vendar družba preganja v svoji podružnici na Koroškem slovenske delavce, tu jih pa meče za božične praznike na cesto.

Ni dokazano, da to zahtevajo skupni gospodarski interesi, niti, da ni naročil. Družba si je izmislila trik. Za božične praznike hoče ustaviti delo, da vzbudi sočutje z delavci in zvali krivdo na javnost vsaj navidez, češ, da jo je k temu koraku prisilila gospodarska kriza. Ves svet namreč toži danes o gospodarski krizi, zato bo tudi naša javnost to vest hlastno pozobala in verovala.

Kakor pa vemo, so naše industrije (ta družba je obenem kartelirana) po vojni večkrat valorizirale svoja podjetja. Med temi podjetji je tudi Kranjska industrijska družba. Tarnanje o propadanju in krizi je zato tudi neutemeljeno.

Namen, ki ga ima družba, je povsem drugačen. Tendenca družbe je, da dobi čim večji carinski popust na surovine, da more potem delati z največjim dobičkom, kakor ga je bila navajena po vojni. Mednarodni kapital te družbe vodi borbo tedaj z državo, ki tudi potrebuje denar. Izigrava pa pri tem delavstvo, češ, če ne dobim popusta, pa ustavim obrat in delavstvo bo brez zaslužka v trdi zimi. Delavstvo je torej le igračka mednarodnega kapitalizma, ki ga hoče izigrati, da izpreša od države znižanje uvozne carine ter s tem sijajno obrestuje inozemski kapital ter obenem postopoma ruinira naše gospodarstvo.

Prav tako, kakor je šlo pri Trboveljski premogokopni družbi za to, da se iztisne od države čim več denarja, prav tako gre tu za to, da država popusti na carini v korist tujemu kapitalu.

Kolikor nam je znano, če smo prav poučeni, je vlada že dala dalekosežne koncesije, kakor jih daje drugim industrijam, vsaj nekaterim. Toda jeseniška družba hoče še več, dasi je z ozirom na bivšo valorizacijo preveč.

To smo morali povedati, da vidimo, da je krivec mednarodni kapitalizem ter da vodi borbo z državo, ker ne more pristati na izredne beneficije, ki niso utemeljene.

Angleška delavska stranka o carini.

Carinska vojna je pričela. Carine regulira Francija, Belgija, Zedinjene države, severne države itd. Francija je hotela skleniti carinsko unijo z Anglijo (proti vsem drugim državam!), pa so se pogajanja prekinila.

K angleški carinski politiki pa pravi delavska stranka:

Ne potrebujemo carin in nacionalne finančne diktature, marveč sporazumno politiko za uvedbo svetovne valute, odpis vojnih in meddržavnih dolgov, temeljito preureditev angleškega prometa, železne in jeklar-

ske industrije, narodni investicijski zavod v svrhu kontrole bančnih emisij, znanstveno preustrojitev angleškega kmetijstva sploh, demokratično rešitev indijskega problema in predvsem splošno razorožitev.

Politika sedanje vlade pa ta načela zametava, zaradi tega bo angleška politika imela za človeštvo katastrofalne posledice.

Sedanja politika Anglije se ne more ohraniti.

Japonska odklanja ženevsko resolucijo.

Japonski imperialisti delajo, kar se jim zljubi.

Japonska je brzojavno odklonila načrt ženevske resolucije v svrhu premirja in sporazuma.

Zastopnik Japonske v Društvu narodov je zaradi tega podal ostavko.

Vojna se pa nadaljuje.

Podržavljenje železnice na Španskem.

Zahteva organiziranih železničarjev.

Na kongresu železničarjev v Madridu, na katerem je bilo zastopanih po delegatih 50.000 železničarjev, je bila sprejeta zahteva, da se železnice podržavijo. Vlada mora v dveh tednih zavzeti stališče glede tega vprašanja, ker bi sicer utegnili nastati splošna stavka.

tem, da bi se vračali k zastarelim, nerabnim in že izdavnim nemoder- nim metodam, marveč v tem, da dosežemo čim učinkovitejšo razdelitev kupne sile, ki nam bo omogočala, da blago, ki ga hočemo prodati, res prodamo in občinstvu omogočimo, da blago, ki ga želi, lahko kupi. Tu je jako važna cena blaga. Ni je cene, ki bi bila dovolj nizka, da bi zbužala kupovanje in z zbužanjem kupovanja pospeševala produkcijo tako, da ne bi bil noben delavoljni delavec brez posla. To ceno bi bilo treba določiti. Vsak producent in vsak trgovec bi se moral potruditi, da vsaj zaenkrat en predmet izde-

luje po tako nizki ceni, oziroma prodaja, da bi ga kosument tudi ob današnjih slabih časih mogel kupiti. In kosument bi tudi s tem sam deloma pomagal v boju proti nezaposlenosti, ker bi nakupoval prav iz tega namena. Potem nam ne bo treba čakati na kakšen čudež, marveč s tem sami odpravljamo nezaposlenost kakor bolezen. Torej v boj!

Ta razmotrivanja trgovca se nam zde kakor pravljica o Kolumbovem jajcu. Vendar nad pravilnostjo gorenje teorije, ki ima namen odpraviti gospodarsko krizo predvsem z ojačanjem kupne sile, ne more nihče dvomiti.

Pet delovnih dni ali šesturnik.

Poseben odsek mednarodnega urada dela, sestojč iz treh zastopnikov vlad, delodajalcev in delojemalcev, se bavi s problemom nezaposlenosti.

V pondeljek se je sestal prvič. Ravnatelj mednarodnega urada dela Albert Thomas je izdelal poročilo. Zbrano gradivo dokazuje, da je v vseh industrijah nezaposlenost. Ravnatelj Thomas pravi, da more biti najuspešnejše sredstvo proti sedanjim gospodarski krizi uvedba petdnevne- ga tedna ali pa uvedba šesturnega delavnika. — Odsek razpravlja o tem predlogu ravnatelja te dni. Pokazala se bo resnost borbe proti krizi. Seja bo trajala tri dni.

Volitve v Novi Zelandiji.

Delavska stranka je pridobila štiri mandate.

Tam ob Avstraliji se razteza veliki otok Nova Zelandija, ki ima jako napredno socialno zakonodajo. Sedaj so imeli tam parlamentarne volitve. Izvoljenih je bilo 24 članov delavske stranke, 28 reformistov, 19 unistov, 8 neodvisnih in 1 kmetijec.

V opoziciji so: 24 članov delavske stranke, 1 kmetijec in 3 neodvisni. Vladna večina šteje 52 poslancev, opozicija pa 28.

Generalni direktor se je ustrelil.

Smrt podkupljenega demagoga.

Dne 30. novembra se je blizu Berlina v svojem stanovanju ustrelil generalni direktor »Behalle« Viljem Schüning. »Behalla« je berlinska pristaniška in skladiščna družba, ki ima v najemu berlinska skladišča in pristanišča. Interesantno je, kdo je bil Schüning, ne zaradi tega, ker je bil prvotno pristaniški delavec v Hamburgu, ampak zaradi tega, ker je v socialnodemokratski stranki hotel uveljavljati svoje lastnosti. Schüning se je najprej uveljavil kot strokovničar, v Berlinu se je 1920 usilil kot kandidat za mestni svet ter postal pozneje magistratni uradnik, ki je imel upravo konzumnih podjetij. Takrat je dal mestne pristaniške naprave tvrdki Schenker in Co. v zakup za 6000 mark na leto do 1972. leta. Ta slaba pogodba za občino je zbudila razburjenje. In Schüning sam je 1. januarja 1926 vstopil v to družbo, ki ji je tri leta prej oddal v najem pristaniške naprave in postal tam v novo imenovani družbi generalni direktor s sijajno plačo.

Vrši se pa znani Sklarekov bančni proces, v katerem je bil zaslišan tudi Schüning ter moral priznati, da se že v mestni službi ni branil podkupnin.

Schüning je bil ob razcepitvi socialistične stranke v Nemčiji pristaš neodvisnih socialistov in ko je šlo za zedinjenje, je bil zopet najbolj vnet zagovornik zedinjenja. S to svojo demagogijo je zakrival umazane namene. Socialistična stranka se ga je otresla. Moral pa je odstopiti tudi kot generalni ravnatelj, zato si je sam končal življenje.

Brezposelnih ima Francija po zadnjih poročilih približno pol milijona.

Resolucija Društva narodov o sporu na vzhodu.

Na seji sveta Društva narodov so burno razpravljali o sporu med Japonsko in Kitajsko. Le neradi so govorili diplomati o sporazumu, pač pa o zahtevah v sporu. Današnji diplomati na seji niso branili višjega načela o sporazumu med narodi, marveč zgolj svoje imperialistične interese, tako da je končno prišlo do sporazuma glede japonsko-kitajskega spora samo v obliki pogojne resolucije, kar je pa vsekakor velik uspeh, ker se s tem nadaljnja vojna zaenkrat prepreči in s tem pridobi čas za preiskavo konflikta po mednarodni komisiji ter se obenem med tem časom ohladi vroča kri zlasti japonskega militarizma. S tem bodo ustvarjeni ugodnejši pogoji za sporazum.

Pogojna resolucija sveta Društva narodov obsega vsebinsko naslednje točke:

1. Svet se sklicuje na resolucijo z dne 30. septembra ter zahteva od obeh vlad, da jo priznata.
2. Obe vladi se obvezujeta, da ne pričneta nikakršnih akcij, ki bi uničevale človeško življenje.
3. Obe vladi se obvezujeta, da bosta svetu Društva narodov pošiljali točne informacije o vseh spremembah in dogodkih.
4. Svet zahteva od obeh vlad, da mu dajeta vedno potrebne informacije, ki bi jih zahteval.
5. Določa se preiskovalna komisija petih članov, ki bo poslana na daljnji vzhod.
6. Svet Društva narodov pooblašča svojega predsednika Brianda, da v primeru potrebe in novih dogodkov takoj skliče izredno sejo sveta.

Resolucija, kakor je problematična, je le važen korak v mednarodni politiki. Veliko vprašanje je, če bosta Kitajska in Japonska izpolnili potrebne pogoje. Če pomislimo, da je na Kitajskem vladalo sto in stoletja nekaj tisoč bogatašev in generalov brez naroda, dočim se danes kitajski narod vzbujajo in je takozvana disciplina v državi, ki zaradi diktatur ni imela ugodnih tal, popolnoma zrahljana, nikakor nismo uverjeni, da bi Kitajska mogla izvesti dane obljube. V ogromni Kitajski je silno razvito razbojništvo. Med voditelji ni edinosti in dogode se lahko neprijetni dogodki novih akcij, ki razvnamejo iznova vojno strast.

Tu je potrebna večja avtoriteta Društva narodov ne le kot moralna sila, marveč tudi kot oblast, ki končno ukrepa o korakih ter ima tudi potrebno izvršilno oblast.

Nepopisna beda naših poljedelskih delavcev.

En dinar za preskrbo družinskega člana na dan.

Ena najbolj zapuščenih in brezposelnih plasti našega jugoslovanskega delavstva so poljedelski delavci. Samo na območju Dunavske banovine se nahaja več kakor 150.000 takih dninarjev, ki delajo za škandalozno mezdo nekaj mesecev na leto na posestvih tamošnjih veleposestnikov, dokler traja sezona, a kljub temu taraja ni prav nič zaščitena. Nima niti bolniškega niti nezgodnega zavarovanja. V okvirju URS-a ustanovljena organizacija teh delavcev, Savez poljoprivrednih radnika v Novem Sadu, je z energičnim delom zbrala podatke o razmerah tega delavstva in s pomočjo novosadske banske uprave se je izvršilo letos spomlad štetje tega delavstva po Bački, Banatu, Baranji in Sremu. Rezultat tega pregleda je izdalo Osrednje tajništvo delavskih zbornic v Beogradu v posebni brošuri, in sicer pod nazivom:

»Položaj poljoprivrednih radnika«.

Štetju se je odzvalo 288 občin iz 29 okrajev in 10 mest.

V teh občinah se je nahajalo v času popisa 79.864 poljedelskih delavcev, od katerih je bilo 58.363 brezposelnih. Popis ni obsegel 114 občin v Dunavski banovini, za katere se ceni, da imajo okrog 100.000 poljedelskih delavcev. V teh 278 občinah in 10 mestih je bilo osebno zaslišanih 9.561 delavcev, ki vzdržujejo 32.700 družinskih članov. Ta zaslišanja so bila kontrolirana od krajevnih oblasti in so zato popolnoma verjetna. Iz teh zaslišavanj, ki so v navedeni brošuri natančno navedena, je razvidno, da so zaslišani delavci napravili v letu 1930 skupno 735.675 delovnih dni, torej je bil vsak od njih zaposlen komaj 76 dni v celem letu 1930, ali kar lahko rečemo, da je delal komaj tri mesece v letu v poljedelskem delu.

Skupen zaslužek, ki je bil sprejet delno v denarju, delno pa v naravi in je bil preračunan po cenah v dotični občini, je znašal 16.386.074 Din. To pomeni, da odpade na posameznega zaslišane delavca za vsak delovni dan po Din 22.27 mezde. Ako se pa 76 mezd, kolikor je tak delavec sploh zaslužil, razvrsti na 300 delovnih dni v letu, potem znaša dnevni zaslužek skupno komaj 5.71 dinarjev. Ali od tega zaslužka morajo živeti vsi družinski člani, ki jih je 32.700 po številu. Ako pa razdelimo

* Položaj poljoprivrednih radnika. Izdaje Centralnog sekretarijata Radničkih komora. Beograd, 1931. Str. 22.

zasluženo mezdo na vsakega člana rodbine za vseh 365 dni v letu, kolikor dni je pač treba živeti in jesti, tedaj vidimo, da ima posamezna oseba pri teh delavcih povprečnega dohodka komaj Din 1.06. Z Din 1.06 dnevno morajo torej živeti ti poljedelski delavci in njihovi družinski člani.

To je povprečje za vse kraje skupaj, v nekaterih okrajih pa to povprečje celo pade pod to vsoto (0.54 Din: okraj Senta, 0.69 Din: okraj Zemun, 0.66 Din: okraj Novi Bečej, 0.68 Din: okraj Nova Kaniža), ponekod je pa povprečje višje (1.79 Din: okraj Topola in 1.62 Din: okraj Odžaci). Vse to se pa še samo od sebe zniža, ker še niso odšteti tu niti davki niti občinske doklade. Slika je torej strašna. Iz poljedelskega dela dobivajo tako poljedelski delavci in njih družinski člani komaj 1 dinar dnevnega zaslužka.

V takih razmerah bi morali poljedelski delavci dobivati brez ozira na njegovo tržno ceno toliko žita, da se z njim lahko prehranijo do prihodnjega leta. Ako pa tega ni, pa sledi v najboljšem slučaju zadolženje. Pri poljedelskih delavcih ni tako važno plačilo v denarju, kakor ono v naravi.

Za temi ugotovitvami, ki na najbolj drastičen način dokazujejo, da so poljedelski delavci najubožnejša delavska- raja pri nas, prinaša omenjena brošura zahteve svobodne strokovne organizacije Saveza poljoprivrednih radnika v Novem Sadu, ki ima že preko 1000 članov. Te zahteve se tičejo delovnih pogojev, delovnega časa, zaposlitve delovnih sil, socialnega zavarovanja in sprejetja novih poljedelskih zakonov, zlasti onega o agrarni reformi. V III. delu so neke naredbe in predpisi, ki se tičejo teh delavcev, v IV. delu pa je rekapitulacija in zaključek.

Položaj poljedelskih delavcev je tako resen in žalosten, da bi morali merodajni činitelji resno vzeti vso stvar v pretres. Kajti: pozno je že!

Cv. K.

Svarili smo.

Pred nekaj leti, ko pri nas še ni bila taka velika gospodarska kriza kakor je danes, smo najenergičneje svarili proti vehementni izseljeniški propagandi. Rekli smo, da je doma dovolj prilike za zaposlitev, dovolj prilike za kolonizacijo in melioracije obsežnih pokrajin. Nismo to trdili zaradi egoističnega patriotizma ali nacionalizma, pač pa, ker je bilo očitno, da mora ob sedanji racionalizirani produkciji blaga nastati gospodarska kriza in nezaposlenost doma- la po vsem svetu. Kriza je nastopila, ostra kriza, ki meče v inozemstvu tudi naše izseljenike, ki so se tam ob težkem delu borno preživljali. Kam hočejo ti siromaki? Domov! Kako in kaj naj delajo doma, ko tudi nastopa težja gospodarska kriza?

Ali vračajo se. Morajo se vrniti v domovino takrat, ko je ta domovina v težki gospodarski krizi, kakor še ni bila. Preventivna skrb za melioracije in kolonizacijo ter financiranje gospodarstva ob ugodnejših gospodarskih pogojih bi bila to težko krizo znatno omilila. To se takrat ni zgodilo. Izseljenci so bili zapeljani in danes je dolžnost vse javnosti, da to zmoto popravi, kolikor jo je sploh mogoče popraviti. Nesrečni izseljenci, ki se vračajo, bodo sicer krizo povečali, dasi ne po svoji volji.

Smešnost „madžarskega puča“.

Sin japonskega mikada — ogrski kralj.

Madžarski zarotniki so poslali na Dunaj na japonsko poslaništvo deputacijo, če bi sin japonskega cesarja sprejel ogrsko krono, ki je bival prej v Požunu, kjer se je zavzemal za avtonomijo Slovakov. Nato je Toth bežal na Madžarsko in se pridružil pučistom. Dunajsko japonsko poslaništvo je pa poizvedelo pri madžarskem poslaniku, koliko je zadeva resna. Na ta način je bila »zarota« odkrita. Gospod Toth je namreč pravil Madžarom, da so še najbližji sorodniki — Japonci.

V madžarskih zaporih se nahaja še osem »slavnih« revolucionarjev.

Boris Lavrenjev — Iv. Vuk:

Enoinštirideseti.

Ruski roman iz državljanske vojne v Srednji Aziji.

— Saj sem vendar kadet?! Sovražnik! Kaj se treba mučiti z menoj, ko sama komaj dihaš? Marjutka je zamišljeno gledala predse. Nato se je naenkrat stresla, mahnila je z roko in se je začela smejeti.

— Kakšen sovražnik si sedaj? Komaj roke dvigaš...

Kako moreš tako govoriti? Je že taka moja usoda s teboj. Nisem te zadela takrat; prvič v svojem življenju sem zgrešila... No, pa se bom morala pač zato mučiti. Na, jej!

Ponudila mu je kotel, v katerem je plaval kos mastnega, rumenega mesa. Okusno in nežno je dehtelo prozorno meso.

Poročnik je vlovil iz kotla kos in jedel z apetitom.

— Strašno je slan. Kar po grlu praska.

— Ne da se pomagati. Če bi tu bila sladka voda, bi ribo oprala. Nesreča je, da je ni. Ribja je soljena, voda je slana. V lepe razmere sva zabredla, ribja kolera!

Poročnik je odrinil kotel od sebe.

— Kaj? Nočeš več?

— Ne. Sit sem. Sama jej!

— Vrag vzemi slano ribo. Oprotivila se mi je. Obtiči v grlu kakor kak kol.

Poročnik je ležal, podprt ob komolce.

— Oh... Če bi imel kaj za kaditi! — je rekel hrepeneče.

— Kaditi? Zakaj ne poveš takoj? V vreči je Sjemjanijova mahorka. Bila je nekoliko mokra in sem jo posušila. Vedela sem, da boš hotel kaditi.

Kadilec si še bolj zaželi tobaka po prestani bolezn. Na, vzemi!

Poročnik je vzel tobačni mehur. Roke so mu od razburjenja drhtele.

— Ti si naravnost zlato dekle, Maša! Boljša kot kakršnakoli pestunja!

— Brez pestunje pač živeti ne moreš! — je odgovorila Marjutka suho in zardela.

— Eh, sedaj pa ni nikakega papirja. Veš, malinastordeči mi je vzel poslednji papir. Pipc sem pa zgubil.

— Papir...

Marjutka se je zamislila. Nato je odločno vzela jopič, s katerim je bil poročnik pokrit. V žep je segnila in potegnila majhen sveženj na dan. Odvezala je sveženj in je dala poročniku nekaj listkov.

— No, zasučič.

Poročnik je vzel liste in jih pogledal. Nato je uprl svoje oči v Marjutko. Začudenje je sijalo iz njih modrin.

— To so vendar tvoje pesmi! Kaj si ob pamet? Tega ne vzamem.

— Vzemi, hudiča! Ne trgaj mi duše, ribja kolera! — je zakričala Marjutka.

Poročnik jo je pogledal.

— Hvala! Tega ne bom nikdar pozabil!

Odtrgal je majhen kos papirja in naredil kozjo nožico ter se zagledal skozi modri oblaček dima nekam v daljavo.

Marjutka ga je nepremično gledala. Naenkrat pa je vprašala:

— Gledam, vse gledam in ne morem razumeti, kako je to, da imaš tako modre oči? Nikdar v svojem življenju nisem videla takšnih oči.

— Ne vem — je odgovoril poročnik. Rodil

sem se z njimi. Mnogi so mi že povedali, da imajo moje oči nenavadno barvo.

— Res je!... Že takrat, ko sem te ujela, sem se vprašala: Kakšne nenavadne oči ima? Tvoje oči so nevarne.

— Komu?

— Ženskam. Tvoje oči se zagrizajo v dušo. Razburjajo.

— So razburile tudi tebe?

Marjutka je stresla z glavo:

— Hudič! Ne sprašuj! Lezi, grem po vodo.

Vstala je in vzela navidez ravnodušno kotel. Ko pa je prišla izza ribjih sten, se je obrnila vsa zadovoljna in rekla kakor prej:

— Oh, norček ti moj, modrooki.

OSMO POGlavJE,

ki ne potrebuje nobene razjasnitve.

Marčno solnce je oznanjalo pomlad.

Marčno solnce nad Aralskim morjem, nad njegovo žametno modrino, sprva nežno ljubimka. Nato začne griziti z vročimi zobmi in kri zakipi v žilah.

Bil je tretji dan, ko je poročnik prvokrat po svoji boleznji zapustil kočjo.

Sedel je pred njo in se solnčil. Njene oči so bile kakor nanovo oživele in so blestele kakor modrina morja.

Marjutka je medtem prehodila ves otok.

Proti večeru, ko je zahajalo solnce, se je vesela vrnila.

— Slišiš, jutri se preseliva.

— Kam?

— Precej daleč odtod. Kakih osem vrst.

— Kaj je tam?

Doma in po svetu.

Izpremembe v vladi. Pri vladi so ustanovili novo ministrstvo za telesno vzgojo in ukinili ministrstvo pri predsedništvu vlade. Novi minister bo imel nadzor nad telesno vzgojo v zmislu zakona o Sokolu ter bo tudi telesna vzgoja na šolah pod njegovim nadzorstvom, kakor tudi organizacije, ki se bavijo s sportom, strelske družine, gasilna društva itd.

Porazdelitev voljenih senatorjev na banovine. V jugoslovanski senat (gospodarska zbornica) bo voljenih v celi državi 46 senatorjev. Enako število senatorjev lahko imenuje kralj, tako, da utegne senat šteti največ 92 članov. Glavni državni odbor je določil za posamezne banovine naslednje število voljenih senatorjev, in sicer za dravsko banovino 4, Beograd 1, zetsko 3, vrbasko 3, dunavsko 8, savsko 9, vardarsko 5, primorsko 3 in moravsko 5. Obenem je bil izdan v obliki zakona poslovni red senata.

Anketa o borzah dela, ki se sklicje na zahtevo centralnega tajništva delavskih zbornic, se bo vršila meseca januarja 1932 v Beogradu.

Zagrebski atentatorji na vlak. Dne 5. t. m. je bila izrečena pred državnim sodiščem v Beogradu sodba proti atentatorjem, ki so pripravljali atentate na vlake iz Zagreba v Beograd ob priliki poklonitvene akcije. Glavni obtoženec Josip Miklavžič je obsojen na dosmrtno ječo; drugi obtoženci na osem, pet, štiri, tri, dve in eno leto. Oproščen je bil samo I. Kuzma.

Srebrni denar dobimo. Izšel je zakon, po katerem se prične kovati v naši državi srebrni denar. Kovalo se bo za dvajset milijonov novcev po 10 Din in za 12,5 milijonov srebrnih novcev po 20 Din. Drobiž po 5 in 10 para se zamenja v enem letu z novci po 25 para.

Po sedemnajstih letih se je vrnil iz Rusije, kamor je prišel kot dobrovoljec v jugoslovanski diviziji, neki Miha Brankovič iz Velikega Bečke- reka. Njegova žena se ga pa menda ni preveč razveselila, ker se je medtem že drugič poročila.

Protežiranci z 20 plačanami mesti. V budapeštanskem parlamentu se nadaljuje srdita borba opozicijskih poslancev proti vladni večini. Nek poslanec je vprašal, kdo je pravzaprav predsednik vlade: grof Karoly ali grof Bethlen, ki je zadolžil državo za štiri milijarde pengöjev. Drugi poslanec je po vrsti naštel več visokih uradnikov, vladnih protežirancev, ki imajo kar po 20 do 30 plačanah službenih mest. Tretji poslanec je končno zahteval odpravo latifundije.

Pučiste se tolerira ne samo v Avstriji, kjer razni heimwehrovski voditelji, s knezom Starhembergom na čelu, še nadalje lahko hujskajo po državi, sklicujejo protidržavne shode in pripravljajo nove puče, ne samo v Nemčiji, kjer se Hitlerjevemu za zadnji pučistični poskus ni niti lasu skrivilo, ampak tudi na Madžarskem, kjer je od preko sto oseb, ki so bile aretirane povodom zadnjega pripravljenega puča, v zaporih samo še 23 in še te bodo v kratkem izpustili, češ, da jih ni vzeti resno. Gorje pa, če bi si delavstvo kedaj kaj podobnega dovolilo.

Obravnava proti avstrijskim Pirmmerjevim pučistom se prične v ponedeljek, dne 14. t. m. Obravnava se bo vršila pred graškim porotnim sodiščem.

Dobavitelj premoža za čehoslovaške državne železnice v preiskavi. Premogovniški posestnik Stejskal je dobavljal premož za čehoslovaške državne železnice. Po »Expressu« je mož zaslužil 100 milijonov Kč, to je okoli 130 milijonov dinarjev. Kljub sijajnemu dobičku se mu je odpisalo na pritožbo 18,5 milijonov Kč davka.

Nemški narodni socialisti (Hitlerjevi fašisti) računajo, da prevzamejo bodoče leto oblast v Nemčiji. A to se jim ne bo posrečilo, če bo socialistično delavstvo enotno in emancipirano od tujih vplivov.

Megla nad Severnim morjem. Iz Hamburga poročajo, da že dva dni ni mogla nobena ladja zapustiti pristanišča, ker se razprostira nad morjem izredno gosta megla.

77 komunistov je bilo te dni v Varšavi obsojenih od 2 do 10 let ječe.

V poljskem procesu proti opozicionalcem je izjavil bivši predsednik najvišjega sodišča Moglinicki, da je na Poljskem kršitev ustave že navada. Naštel je več takih kršitev, kakor: otvarjanje in zatvarjanje sejma, odloke o samoupravnih vprašanjih, sklepanje trgovinskih pogodb brez parlamenta, imenovanje ministrov, katerim je parlament izrekel nezaupnico in druge. Thugutt je pa povedal, da je nameraval bivši predsednik vlade Slawek uvesti monarhijo, da bi se lažje boril proti opoziciji.

Iz Guayenne, francoske kolonije za zločince, je pobegnilo večje število deportirancev, katere zasledujejo.

Amnestijo za vse politične prestopke je sklenil španski ministrski svet.

Odprava plodu na Angleškem oproščena pred sodiščem. Pri sodišču Leedsu na Angleškem je bila obtožena ubožna delavska žena s sedmimi otroki zaradi umetne odprave plodu. Sodišče jo je oprostilo. Sodnik je utemeljeval svoj odlok s tem, da je Anglija že preobljudena. Zakonite določbe glede omejitve porodov se morajo razširiti tudi na bedne razrede. To pripombo je sodnik napravil, hoteč reči, da tam, kjer je dovolj denarja, do takih preganjanj sploh ne pride, ker odpravo plodu lahko oskrbi zadostna zdravniška pomoč.

Sovjetski komisar za zunanje posle Litvinov bo vodil rusko delegacijo pri razorožitveni konferenci. Delegacija bo štela več članov in strokovnjakov.

Odrešenikovo katedralo v Moskvi so z dinamitom pogнали v zrak. V soboto, dne 5. decembra t. l., so v Moskvi veliko cerkev »odrešenika«, ki jo je dal postaviti car Aleksander I. v spomin na srečno odvrnitev napoleonske invazije, razstrelili z dinamitom, kakor so to sovjetske oblasti že pred leti sklenile. Eksplozija je bila tako silna, da so na vseh okoliških poslopih popokale šipe, in kilometer daleč naokrog se je napravil mrak od silnega oblaka prahu in dima. Vojaški kordon je daleč naokrog zastražil bližnjo okolico, iz katere so s morali ljudje začasno odstraniti. Na mestu porušene katedrale nameravajo sezidati sovjetsko kongresno palačo (sovjetski parlament) z veliko dvorano za 50.000 oseb in manjšo za 20.000 oseb. Palača naj bi na najučinkovitejši način predstavljala sovjetsko miselnost in kulturo.

Japonci se še vedno obotavljajo in nečejo izprazniti Mandžurije. Pravijo, da ne morejo sprejeti sklepa društva narodov in so zopet obnovili akcijo za proglasitev neodvisnosti Mandžurije, ki naj bi potem ostala pod njihovim vplivom. Pod pretvezo, da kitajski general Ma zopet zbira svoje čete severno od Mukdena, so tudi Japonci začeli živahne priprave za nove vojne akcije. Cela zadeva je še tam, kakor je bila pred intervencijo Društva narodov.

Hoover bo na prihodnji razorožitveni konferenci, ki se je namerava osebno udeležiti, predlagal popolno ukinitve gradenj velikih linijskih ladij, v kolikor so po washingtonskem sporazumu iz leta 1922 še ostale dovoljene. Obenem se namerava udeležiti tudi medzavezniške finančne konference.

Revolucija v Salvadoru v Ameriki je uspela. Predsednik Aranjó je bil aretiran, finančni minister pa ustreljen, ker se je branil odstopiti. Vlado je prevzel tričlanski vojaški direktorij ter razglasil nove splošne volitve tekom 48 ur.

Po nedolžnem zaprt. V kalifornijskih ječah je zaprt delavski voditelj Tom Mooney že 15 let. Obtožen je bil dinamitnega napada v San Franciscu. Pri obravnavi so priče dokazale alibi, ali obsojen je bil kljub temu. Newyorški župan hoče sedaj izposlovati obnovitev procesa.

Amerika proti sovjetskemu blagu. Senatu v Washingtonu je bil te dni predložen zakonski načrt, s katerim naj bi se prepovedal uvoz vsakršnega blaga iz Sovjetske Unije.

Zopet dve vladi na Kitajskem.

Charbin-Nanking.

V Charbinu so sestavili novo vlado, ki je izdala svoj manifest, v katerem pravi, da ne bo izvrševala naročil nankingške vlade, marveč bo poslovala popolnoma samostojno.

Ljubljana.

V soboto, dne 12. decembra 1931 ob 8. uri zvečer bo priredilo delavsko kulturno društvo »Svoboda«, s sodelovanjem delavskega glasbenega društva »Zarja« v veliki dvorani hotela »Union«

KOMERZ

pri pogrnenih mizah.

Sporod je zelo bogat in lep. Igrala bo delavska godba »Zarja« pod vodstvom kapelnika Fr. Dolinarja. Nastopil bo salonski orkester »Zarje« pod vodstvom kapelnika Vrtačnika. Mladinski zbor pod vodstvom prof. Iv. Repovža bo zapel več pesmi. Recitacijski zbor »Svobode« bo nastopil po vzgledu znamenitih »šprehkorov«. Solisti: Koncertna pevka Štefanija Vukova, konservatorist Drago Žagar in tenorist Slanovec zapojejo izbrane solospesve. Rauber Darin bo zaigral solo na klarinet. Kvartet gozdnih rogov (gg. Lukas Robert, Hafner Ivan, Anton Arko in Jos. Brdnik) zaigra nekaj krasnih skladb. Predsednik »Svobode« s. Ciril Štukelj bo imel kratek in jedrnat govor.

Komerz bo obenem VI. delavski prosvetni večer za december.

Na komerz pridejo delegati »Svobode« iz cele Jugoslavije, ker je drugi dan kongres te naše kulturne zveze.

Pijače se bodo točile po normalnih cenah iz točilnice »Union« (14—16 Din najboljša vina), prav tako tudi jedila. Odiranja ne bo.

Vstopnina je tako nizka, da se komaj krijejo stroški, in sicer Din 5.— za osebo.

Sporod s kratkimi odmori bo trajal do polnoči. Take prireditve še ljubljanski proletariat ni imel.

Zato pridite!

Odbor »Svobode« in »Zarje«.

Maribor.

Seja novoimenovanega občinskega sveta. V soboto, dne 5. t. m., se je vršila prva seja izmenjanega občinskega sveta, na kateri sta bila zaprišena novi mestni načelnik dr. Lipold in podžupan Rudolf Golouh ter 13 novoimenovanih občinskih svetnikov. Po zaprisegi se je vršila kratka seja ter so bili izpopolnjeni posamezni odseki z novimi člani.

Kje so volilni imeniki? Zakon o volilnih imenikih predvideva stalne volilne imenike, tako da ima vsak volilec možnost vpogleda v nje, in sicer vsak dan med uradnimi urami v občinski pisarni. Poslužujoč se teh določil, se je zglasil pred dnevi član naše redakcije v mest. konskripcijskem uradu ter zaprosil, da se mu dajo volilni imeniki na vpogled. Na njegovo nemalo presenečenje pa mu je bilo povedano, da se volilni imeniki nahajajo pri glavni volilni kontroli v Beogradu, kopije postojne nekje, vendar pa jih urad nima. Pri zadeti je na to pojasnilo izjavil na uradni zapisnik, da manjkajo stalni volilni imeniki, kot jih predvideva zakon ter zahteval, da se uradno ugotovi, kje se isti nahajajo. Na ponovno vprašanje pri mestnem konskripcijskem uradu pa se je te dni ugotovilo, da volilnih imenikov še vedno ni.

Razrešeni občinski svetniki, ki so bili svoječaso izvoljeni, deloma pa tudi imenovani na listi bivše SLS, so te dni o priliki njih razrešitve izdali letak, v katerem pojasnjujejo občanom, da niso zakrivali nič nečastnega. Med razrešenimi je samo eden, ki se je udeležil zadnjih volitev.

Mesto občinskega sveta je odklonil. Pri zadnji spremembi v mariborskem občinskem svetu je bil imenovan občinskim svetnikom tudi trgovec s pohištvo g. Karol Wesiak, ki pa je imenovanje odklonil.

»Svoboda« Maribor, pevski odsek priredi dne 12. decembra 1931 v kazinski dvorani svoj prvi letošnji koncert. Na sporedu so mešani zbori, moški in ženski zbori ter solospesvi. Vstopnice se dobe v predprodaji v upravi »Delavske Politike«, v knjižnici Delavske zbornice, Papirnici Ljudske tiskarne kakor tudi pri pevcih in odbornikih strokovnih organizacij. Opozarjamo že danes vse sodruge in prijatelje delavske pesmi na to prireditve. Priskrbite si pravočasno vstopnice. — Odbor.

Cena: Majhne steklenice Din 10.—, srednje steklenice Din 26.—, velike steklenice Din 52.—. Dobiva se povsod.

»Svoboda« Maribor priredi v prostorih Delavske zbornice, Sodna ulica, II. nadstr., v sredo, dne 9. decembra zelo zanimivo predavanje, na kar že danes opozarjamo. Predaval bo s. prof. Stupan o vodilnih gospodarskih in političnih idejah v 19. stoletju.

Koncert trboveljskih otrok v Mariboru. V nedeljo, dne 13. t. m., ob 11. uri dopoldne nastopi v dvorani »Uniona« zbor trboveljskih otrok, na kar opozarjamo vse ljubitelje petja.

Peš je prišel iz Belgije te dni neki Dalmatinec preko Št. Ilja v domovino. Hodil je 38 dni, hranil se je s prosjačenjem, spal pa je deloma pod milim nebom, deloma v raznih šupah in tudi v policijskih zaporih. Od vsepovsod se zadnji čas vračajo naši izseljenci, večinoma brez sredstev, ker jih radi gospodarske krize tuje države izganjajo. Bodo li v domovini našli kruha?

Obiskujte knjižnico Delavske zbornice. V knjižnici Prosvetnega odseka Delavske zbornice so vsem delavcem in nameščencem za mal denar na razpolago dobre poučne in zabavne knjige. Vsem delavcem in nameščencem zato toplo priporočamo, da se poslužijo te ugodnosti, zlasti sedaj, v dolgih zimskih večerih.

Obsodba Franca Braunika. V petek, dne 4. t. m., se je vršila pred mariborskim senatom razprava proti 26 letnemu Francu Brauniku, ki je v prepiru radi para čevljev ubil delavca Franca Rezmara. Sodišče je po ugotovitvi dejanskega stanja in zaslišanju prič spoznalo Braunika krivim ter ga obsodilo na 4 leta robije in na izgubo častnih pravic za dobo 5 let.

Premestitev v železniški službi. Dosedanji načelnik mariborske progovne sekcije inž. Janko Leben je imenovan za načelnika progovne sekcije v Ljubljani. Na njegovo mesto pa je imenovan dosedanji načelnik progovne sekcije v Zidanem mostu inž. Hinterlechner.

Preselitev Osrednjega društva lesnih delavcev. Kakor nekatere druge strokovne organizacije, se je tudi Osrednje društvo lesnih delavcev, sekcija mizarjev, preselila v nove prostore Delavske zbornice v palači OUZD, Sodna ulica.

Uradne ure društva »Ogenj« so vsak ponedeljek, sredo in petek od 17. do 19. ure v Koroščevi ulici št. 8 (pritličje).

Samomor. V petek, dne 4. t. m., je izvršila samomor mlada delavka J. Nudlova. Spila je večjo količino neke kisline ter je kljub takojšnji zdravniški pomoči naslednji dan v bolnici umrla.

Mila Favai, Glavni trg 11 (preje Badl) se priporoča z veliko zalogo dežnikov, galanterije, aktovk, nahrbtnikov, kovčegov, glasbenih instrumentov. Najnižje cene!

SREČKE SO DOSPELE! Štajerska hranilnica na Slomškovem trgu 6 opozarja sodruge na to.

Pisarne, industrijska podjetja, šolska vodstva, kupujte edino v naši papirnici, Slomškov trg 6.

Pobrežje.

Sprememba v občinski upravi. Z odlokom sreskega načelstva Maribor, desni breg, sta bila te dni razrešena vršenja dolžnosti občinska odbornika ss. Karol Skamlec in Mihael Sletz. Na njih mesta pa sta bila imenovana gostilničar Štefan Renčelj in vrtnar Anton Požar. Razrešena občinska odbornika Skamlec in Sletz sta bila svoječasnno izvoljena na listi SSJ v občinski odbor.

Studenci pri Mariboru

Predavanje »Svobode« Studenci se vrši v torek, dne 8. decembra, ob 20. uri v gostilni Klemenčak. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. Delavke in delavci se vabijo k polnoštevilni udeležbi.

Zrna.

Poročila o Sovjetski Rusiji. Menda še o nobeni državi na svetu niso priobčili časopisi toliko gorostasnih in protislovnih poročil kakor o Sovjetski Rusiji. Kolikokrat bi te države že več ne bilo, ako bi obveljala časopisna poročila in koliko stvari bi se moralo že zgoditi, ako bi časnikarska poročila vsaj malo odgovarjala resnici. Nedavno je imel »Slovenski list« celo zbirko gorostasnih grozodejstev, ki se godijo v Rusiji in katera si je morala izmisliti samo oseba, ki ima bujno fantazijo. Vse mogoče stvari je navajal in poročal med drugim tudi nekako takole: »In ljudje tudi nimajo nobene vrednosti več v Rusiji. V enem samem letu so boljševiki pustili kar trideset milijonov ljudi umreti od hripe.« Kaj — kar pustili so jih umreti, to je nekaj? Kako se pa to na-

Naročniki in dopisniki, pozor! Ker je s 1. decembrom uvedeno povišanje poštnih pristojbin, prosimo, da odslej nalepite na navadna pisma do 20 gramov znamko za Din 1.50, za težja pisma, do 50 gramov, pa znamko za Din 2.—; na dopisnicah pa mora biti znamka za 75 para.

Uredništvo in uprava.

redi? — »Slovenec« z dne 26. nov. t. l. je pa posvetil velik in zelo oster članek novim oblikam zakonskega življenja v Sovjetski Rusiji in ga nazval »Družina ali kaos«. Tu mu je ušlo dragoceno priznanje: »Kljub vsemu temu peklenemu navalu proti družini je pa zmagalo življenje. Čegar najvažnejša celica je ravno družina. Sam justični komisar Kurski je ugotovil, da se sklepa na deželi še 80 do 90 odstotkov vseh zakonov ne pred civilnim uradom ali samo »faktično«, marveč v cerkvi po verskem obredu. Še celo v komunističnih jedrih — Moskvi, Petrogradu in drugih velikih mestih, se sklepa 75 odstotkov vseh zakonov po cerkvenih predpisih.« Glej ga no, spaka. Ali se še spominjate, kako so pisali o strašnem, peklenem terorju v Rusiji, ko nihče niti do cerkve ne more, ko se skrivaj in v stalni smrtni nevarnosti ljudje sploh morejo cerkvi približati, in o uničenih cerkvah, da ni pravzaprav nobene več, ampak se vršijo obredi po domovih vernih kristjanov itd. itd. Zdaj pa naenkrat to priznanje. Zdaj mu je prav prišlo v borbi proti drugim stvarim, je pa ušlo, kaj ne da?! —

Tudi Ti pridobivaj naši „Delavski politiki“ nove naročnike.

Merilo delavske zavednosti je delavski tisk. Zato moraš tudi Ti pridobiti »Delavski Politiki« še vsaj enega novega naročnika.

Delavec, nameščeneč! pomni-ta, da Vajine interese zastopa le

delavski tisk, zato čim več naročnikov, tem večji vpliv in tem močnejši bo naš glas.

Zato na delo! V vsako delavsko stanovanje, v vsak lokal naš list — »Delavsko Politiko«.

Razno.

Serum proti zastrupljenju krvi. Sloviti raziskovalec raka profesor Freund na Dunaju je poročal na seji društva zdravnikov, da je serum iz krvi zdravih ljudi dober pomoček proti zastrupljenju krvi. Freund je svoj serum poizkusil pri dvanajstih ženah z nevarno zastrupitvijo krvi, od katerih je samo ena bolnica umrla. Ti slučajji so bili sicer brezupni. Pri manj nevarnih zastrupitvah je pa bilo zdravljenje vobče uspešno.

Fantazija moderne žene. Mistress Cotton, žena slavnega letalca, je v Londonu predavala o srečnem zakonu, preden je z možem odrinila na večmesečno znanstveno potovanje; po naročilu kanadske vlade bosta raziskovala in fotografirala slabo poznano ameriško severno obalo. Gospa Cotton je trdila, da je mogoč popolnoma srečen zakon samo, če nimata zakonca lastnega doma, stalnega bivališča. Prepričala se je o tem kot stalna moževa spremljevalka po njegovih potovanjih. »To se vam bo čudno zdelo,« je izvajala predavateljica, »v resnici navadi takozvano domače ognjišče ženo in mater skrbeti za gospodinjstvo in deco. Mož ostane vedno prikrajšan in se ženi odtuji. Midva nimava nobenega doma, stalno letava po divjih deželah in si želim samo, da bova

tako letala vse življenje. Zakonca, ki hočeta ostati srečna, ne smeta predolgo ždeti na enem kraju. Če nimata sredstev za potovanje, stanujeta lahko v hotelu ali naročata hrano pri gospodnji, da ne bo izgubila žena lastne duševnosti in postala žrtev malenkostnih domačih skrbi. Svoboda je največja sreča. Vsak človek si želi neodvisnosti. Samo ona žena, ki uživa neodvisnost skupno z možem, mu bo vse življenje ostala zvesta in srečna tovarišica.«

Popolne ženske ni. Vodja medicinskega zavoda za podaljšanje življenja v New Yorku je izjavil, da spada eksistenca popolne ženske med bajke in da je vsaj zelo neverjetna. V zadnjih 12 letih so v njegovem zavodu preiskali kakšnih 100.000 zastopnic lepega spola, toda med njimi ni bilo niti ene, ki bi jo bilo mogoče z zdravniškega ali estetskega stališča proglasiti za popolno.

Največjo tovarno vagonov snujejo v Rusiji. V početku bodočega leta sklenejo v Rusiji zopet nov petletni gospodarski načrt. V tem načrtu je tudi velika tovarna vagonov po ameriškem sistemu. Tovarna bo dovršena leta 1933 ter bo izdelala vsak dan 167 vagonov. To bo največja tovarna vagonov na svetu. Sedaj imajo največjo tovarno vagonov v Pensilvaniji v Ameriki.

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastoni** 14 karatno originalno ameriškansko

zlato nalivno pero

ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radio welt«. Naroča se Administration der »Radio welt« Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Šolske torbice, aktovke, kovčeki, preobleke za kovčke, damske torbice, denarnice, pasovi itd. Istotako tudi poceni popravila v novo otvorenih torbarnih

JOSIP KARLO,
MARIBOR, Kopalniška ulica šte. 2
(Scherbaumov paviljon).

Usnjate rokavice v veliki izbiri

tu in inozemske **nogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki

Marija Sieber,
Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

Šivalne stroje,
gramofone,
otroške vozičke,
kolesa

popravlja **JUSTIN GUSTINČIČ,**
mehanična delavnica, Maribor,
Tattenbachova ulica 14.

Vozički za lutke, komad po Din 70.—, 100.— in 115.—.
Eksportna hiša »LUNA«, Maribor.

PRISTOPAJTE K ZADRUGI
„DELAVSKI DOM“
Maribor, Frankopanova ulica 1.

Za jesen in zimo

Velika izbira **trikotaže, klobukov, čevljev, copat** itd. po solidnih cenah pri

JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. — Telefon šte. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Slomškov trg šte. 6.

Posojila dajemo po
u g o d n i h p o g o j i h !

Vlože obrestujemo po 6 1/2 %
proti trimesečni odpovedi.

enosedelne, po Din 95.—
Sanke, dvosedelne „ „ 105.—
Eksportna hiša »LUNA«, Maribor.

Za šolo kupujemo samo na
Slomškovem trgu šte. 6.
Ljudska tiskarna Maribor.

Gugalni konji, komad po Din 100.— do 115.—
Eksportna hiša »LUNA«, Maribor.